

บทที่ 4

รูปแบบที่เหมาะสมในการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลในประเทศไทย

4.1 การดำเนินการในการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลในประเทศไทย

จากการนำเสนอให้เห็นถึงเหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องมีการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลในประเทศไทย จากอุปสรรคและปัญหาทางกฎหมายหลายประการอันมีผลทำให้การออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลไม่อาจเกิดขึ้น ได้ดังที่ได้กล่าวแล้ว รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจทางการคลังและการสนับสนุนท้องถิ่นในการจัดหาเงินทุนเพื่อสร้างบริการ โครงสร้างพื้นฐานให้กับประชาชนรวมไปถึงเหตุผลความจำเป็นและอุปสรรคในการออกพันธบัตรเทศบาลเป็นอย่างดี จึงได้กำหนดแนวนโยบายของรัฐ ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการระดมทุนผ่านตลาดทุนไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และแผนพัฒนาระบบการเงิน (1 มีนาคม 2538 - 29 กุมภาพันธ์ 2543) โดยมีรายละเอียดของนโยบายดังต่อไปนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการกระจายความเจริญสู่ท้องถิ่น และการกระจายอำนาจทางการคลังสู่ท้องถิ่น โดยการปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการกระจายอำนาจ ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่นั้น ๆ จัดสรรงบประมาณให้ท้องถิ่นในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้มากขึ้น และลดการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเพื่อให้ท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดแผนงาน รวมทั้งบริหารกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพการณ์ของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมการกระจายบริการทางการเงินสู่ท้องถิ่น โดยการจัดตั้งบริษัทประกันสินเชื่อเทศบาล และส่งเสริมให้ส่วนท้องถิ่นออกพันธบัตรของตนเองเพื่อระดมทุนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้แผนพัฒนาระบบการเงิน (1 มีนาคม 2538 - 29 กุมภาพันธ์ 2543) ได้สนับสนุนการจัดหาเงินทุนโดยการออกพันธบัตรเทศบาลโดยได้กำหนดมาตรการไว้ดังนี้

1) เตรียมการฝึกอบรมผู้บริหารและพนักงานเทศบาลเกี่ยวกับการจัดหาทุน โดยการออกพันธบัตรเทศบาล รวมทั้งสนับสนุนให้เทศบาลต่าง ๆ ที่มีความพร้อมในการชำระหนี้ด้วยรายได้ตนเอง สามารถออกพันธบัตรเทศบาลได้

2) พิจารณากำหนดรูปแบบและขั้นตอนของการพัฒนาพันธบัตรเทศบาลในแนวทางเดียวกันกับการออกพันธบัตรรัฐวิสาหกิจที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูล และการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ

3) จัดตั้งบรรษัทประกันสินเชื่อเทศบาล เพื่อสนับสนุนนโยบายกระจายอำนาจการบริหารสู่ท้องถิ่นและโครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

4) กำหนดขอบเขตและวงเงินการกู้ยืม ตลอดจนระเบียบหลักเกณฑ์ในการกู้ยืม ทั้งนี้เพื่อรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงในฐานะของเทศบาล

ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลตามที่แผนดังกล่าวกำหนดไว้ข้างต้น หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการออกพันธบัตรเทศบาลในประเทศไทย ได้มีความพยายามที่จะขจัดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ โดยการกำหนดมาตรการ เพื่อให้การออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลมีความเป็นไปได้ ทั้งนี้ มีรายละเอียดของการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานดังนี้

1) คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้แต่งตั้ง “คณะกรรมการปรับปรุงรายได้ของส่วนท้องถิ่นตามนโยบายรัฐบาล” เพื่อศึกษาข้อเสนอแนวทางการปรับปรุงรายได้ส่วนท้องถิ่นตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ โดยคณะกรรมการปรับปรุงรายได้ของส่วนท้องถิ่นตามนโยบายรัฐบาลได้จัดทำ “มาตรการปรับปรุงรายได้ของส่วนท้องถิ่น 9 ข้อ” เพื่อเสนอให้มีการปรับปรุงรายได้ของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 8 โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการของมาตรการปรับปรุงรายได้ของส่วนท้องถิ่นตามนโยบายรัฐบาลดังกล่าวนี้แล้ว

สำหรับสาระสำคัญของมาตรการปรับปรุงรายได้ของส่วนท้องถิ่น 9 ข้อ สรุป
ได้ดังนี้¹

มาตรการที่ 1 มาตรการลดค่าใช้จ่ายในการเก็บภาษีท้องถิ่น

ปรับลดอัตราภาษีหักค่าใช้จ่ายของกระทรวงการคลังที่จัดเก็บภาษีให้ท้องถิ่น
(ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีสุรา และภาษีสรรพสามิตจากร้อยละ 5 เป็นร้อยละ 4
ในปีแรก และร้อยละ 3 ในปีที่ 2 และปีต่อ ๆ ไป)

มาตรการที่ 2 มาตรการปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษี
ธุรกิจเฉพาะให้ท้องถิ่น โดยใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

(1) ภาษีที่เก็บภายในประเทศให้จัดสรรตามแหล่งกำเนิดภาษี

(2) ภาษีที่เก็บจากการนำเข้าให้จัดสรรตามสัดส่วนประชากร

โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติจัดสรรรายได้ประเภท
ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่น และร่างกฎกระทรวงเพื่อเสนอ
สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

มาตรการที่ 3 มาตรการจัดเก็บภาษียาสูบเพิ่มให้ท้องถิ่น 10%

ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษียาสูบ เสียภาษียาสูบเพิ่มขึ้น 10% เพื่อเป็นรายได้
ของท้องถิ่น และให้ส่งเงินให้กระทรวงมหาดไทยเพื่อจัดสรรให้ท้องถิ่นทุกแห่งตามสัดส่วน
จำนวนประชากร

โดยความก้าวหน้าของมาตรการดังกล่าวนี้ ได้มีการขอร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
รวม 3 ฉบับ

มาตรการที่ 4 ให้อากรรังนกนางแอ่น อากรการประมง กำภาคหลวงตาม
กฎหมายว่าด้วยป่าไม้เป็นรายได้ของท้องถิ่น

¹ สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, "การเพิ่ม
ทุนรายได้ใหม่ ๆ ให้กับเทศบาล" เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ, 24-26 พฤศจิกายน
2539, หน้า 51-58. (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)

โดยโอนอำนาจให้ท้องถิ่นจัดเก็บอากรรังนกนางแอ่น อากรการประมง ค่าภาคหลวงป่าไม้เป็นรายได้ของตนเอง

มาตรการที่ 5 มาตรการให้ท้องถิ่นมีอำนาจจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่และค่าภาคหลวงปิโตรเลียมร่วมกับรัฐบาล

ให้ท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของแหล่งแร่และปิโตรเลียม มีอำนาจออกข้อกำหนดท้องถิ่นเพื่อจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ และค่าภาคหลวงปิโตรเลียมร่วมกับรัฐบาล โดยลดสัดส่วนการจัดเก็บของรัฐบาลลง ในอัตราส่วนดังนี้

	รัฐบาล	:	ท้องถิ่น
ปีแรก	70		30
ปีที่สอง	40		60
ปีต่อ ๆ ไป	10		90

มาตรการที่ 6 มาตรการกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจจัดเก็บค่าธรรมเนียมการโอนอสังหาริมทรัพย์ร่วมกับรัฐบาล

ให้ท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดท้องถิ่นเพื่อจัดเก็บค่าธรรมเนียมโอนอสังหาริมทรัพย์ร่วมกับรัฐบาล โดยลดสัดส่วนการจัดเก็บของรัฐบาลซึ่งปัจจุบันจัดเก็บในอัตรา 20% ในอัตราส่วนดังนี้

	รัฐบาล	:	ท้องถิ่น
ปีแรก	1.4		0.6
ปีที่สอง	0.8		1.2
ปีต่อ ๆ ไป	0.2		1.8

มาตรการที่ 7 การปรับปรุงภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่
 ขুবรวมภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่เป็นภาษีเดียวกันและ
 เรียกว่า “ภาษีบำรุงท้องที่” โดยจัดเก็บจากมูลค่าของทรัพย์สิน

มาตรการที่ 8 มาตรการปรับปรุงโครงสร้างภาษีรถยนต์ประจำปีและค่า
 ธรรมเนียมเกี่ยวกับรถ

ปรับปรุงโครงสร้างภาษีรถยนต์ประจำปีและค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับรถเพิ่มขึ้น
 อีกเท่าตัว รวมทั้งยกเลิกการจำแนกรถตามลักษณะการใช้มาเป็นจำแนกทางกายภาพ (ความจุ
 กระบอสูบ มูลค่ารถยนต์ น้ำหนักรถ)

มาตรการที่ 9 มาตรการปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนท้องถิ่น
 กำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนให้ท้องถิ่น โดยใช้หลักเกณฑ์
 ตามความจำเป็น (ตัวแปร คือ ประชากร ความหนาแน่น) และตามความสามารถในการจัด
 เก็บรายได้ (ตัวแปร คือ อัตราส่วนภาษีที่จัดเก็บได้)

มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ มีส่วนสำคัญในการเพิ่มพูนรายได้ให้กับเทศบาลเป็น
 จำนวนมากอันจะส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการออกพันธบัตรเทศบาล

2) กระทรวงการคลัง ได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติบรรษัทประกันสินเชื่อ
 เทศบาล เพื่อสนับสนุนนโยบายกระจายอำนาจบริหารสู่ท้องถิ่น ในการสนองความต้องการ
 ด้าน โครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่นซึ่งมีเป็นจำนวนมากทั้งโครงการสาธารณูปโภคและ
 โครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม องค์กรนี้จะทำหน้าที่ค้ำประกันสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์
 และสถาบันการเงินอื่น ๆ โดยเป็นสินเชื่อที่ปล่อยให้แก่โครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น
 รวมไปถึงการค้ำประกันพันธบัตรที่เทศบาลออกมระดมทุนจากประชาชนตามที่แผนพัฒนา
 เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) และแผนพัฒนาระบบการเงิน (1
 มีนาคม 2538 - 29 กุมภาพันธ์ 2543) กำหนด รูปแบบขององค์กรจะจัดตั้งในรูปบรรษัทซึ่ง
 เป็นนิติบุคคล และเป็นองค์กรอิสระโดยมีกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นด้วย องค์กรนี้จะไม่
 อยู่ภายใต้กฎระเบียบของทางการ แต่จะเป็นองค์กรสาธารณะที่ทำธุรกิจเชิงสถาบันเอกชน
 การจัดตั้งบรรษัทประกันสินเชื่อเทศบาลนี้จะทำให้นักลงทุนมีความเชื่อมั่นต่อความมั่นคงของ

การลงทุนในพันธบัตรเทศบาลและจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การออกพันธบัตรเทศบาลได้
 ได้รับความนิยมนักลงทุน

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า เทศบาลไทยประสบปัญหาทางการเงินโดยรายได้ไม่
 เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดสร้างบริการพื้นฐานให้กับประชาชนในท้องถิ่น
 ประกอบกับสถานการณ์การพัฒนาของตลาดทุนที่เอื้ออำนวยต่อการระดมทุน จึงทำให้การ
 ดำเนินการให้เทศบาลเข้าระดมทุนในตลาดทุน โดยการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาล
 กลายเป็นสิ่งที่ถูกเสนอเป็นทางเลือกใหม่ขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาการเงินที่เกิดขึ้น

แต่อย่างไรก็ดี โดยสาเหตุที่ตลาดทุนเป็นกระบวนการระดมทุนขององค์กร
 ภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจเสรี จึงย่อมจะมีลักษณะในหลายๆ ประการที่ไม่สอดคล้องกับ
 เทศบาล จึงเป็นที่น่าพิจารณาว่า หากเทศบาลจะเข้าระดมทุนในตลาดทุนนี้ จะต้องปรับปรุง
 แก้ไข เปลี่ยนแปลงในเรื่องใดๆบ้าง

โดยในบทนี้ ผู้เขียนจะได้กล่าวถึงประเด็นปัญหานี้ และรูปแบบที่เหมาะสม
 ในการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลในประเทศไทยว่าหากมีการออกและเสนอขาย
 พันธบัตรเทศบาลในประเทศไทยแล้ว รูปแบบที่เหมาะสมควรจะเป็นไปในแนวทางใด
 นอกจากนี้ในการกำกับดูแลธุรกรรมดังกล่าวจะเป็นไปในลักษณะใด อีกทั้งจากแนวทาง
 การออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลนี้มีข้อพิจารณาทางกฎหมายอย่างไรบ้าง อันจะเป็น
 ประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลต่อไป

4.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาล

ในการออกพันธบัตรเทศบาลจำเป็นต้องมีผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยกันหลายฝ่ายเพื่อ
 ความมั่นคงปลอดภัยของผู้ลงทุน เนื่องจากการออกพันธบัตรเทศบาลเป็นการกู้เงินโดยตรง
 จากประชาชน โดยผ่านตราสาร ดังนั้นการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลต่อประชาชน
 จึงจำเป็นต้องผ่านขั้นตอนตั้งแต่การออกพันธบัตร การเสนอขาย การเผยแพร่ข้อมูล การจัด

จำหน่ายและรายงาน โดยผู้เกี่ยวข้องในการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน สรุปได้ดังนี้

4.2.1 ผู้ออกพันธบัตรเทศบาล

เทศบาลที่สามารถเป็นผู้ออกพันธบัตรเทศบาลได้นั้น ควรเป็นเทศบาลขนาดใหญ่ระดับเทศบาลเมืองหรือเทศบาลนครที่มีศักยภาพในการก่อหนี้เพียงพอ โดยมีความสามารถในการหารายได้ มีความสามารถในการก่อหนี้ และมีความพร้อมในด้านการบริหารการเงิน การจัดการ และบุคลากร

จากการรวบรวมตัวเลขของ United State Agency for International Development (USAID) พบว่าเทศบาลหลายแห่งมีความสามารถในการก่อหนี้ได้ โดยพิจารณาจากความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการบริหารการเงิน อำนาจและความรับผิดชอบทางกฎหมาย นอกจากนี้ USAID ได้ให้ข้อสังเกตว่าเทศบาลใหญ่ ๆ 5 เทศบาลมีความสามารถที่จะก่อหนี้ได้เป็นจำนวน ดังนี้ สมุทรปราการ 219,000,000 บาท สงขลา 192,000,000 บาท เชียงใหม่ 565,000,000 บาท อุตรธานี 274,000,000 บาท นครสวรรค์ 457,000,000 บาท²

ความสามารถในการก่อหนี้เป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาถึงความสามารถของเทศบาลในการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาล

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมายใดที่กำหนดถึงคุณสมบัติของเทศบาลที่สามารถออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลได้ ซึ่งหากไม่มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ออกพันธบัตรเทศบาลแล้ว อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน

² “พันธบัตรเทศบาลไทย การระดมทุนเพื่อภูมิภาค” ผู้จัดการรายวัน (23 พฤษภาคม 2538) : 1.

ผู้ลงทุน เนื่องจากเทศบาลบางแห่งอาจไม่มีความพร้อม โดยมีรายได้น้อยพอหรือไม่มีศักยภาพความสามารถในการก่อหนี้ ความพร้อมทางด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ โครงการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากเพียงพอ ทำให้อาจเกิดปัญหาในการชำระเงินต้นและดอกเบี้ยพันธบัตรเทศบาลได้ จึงควรที่จะมีกฎหมายที่กำหนดคุณสมบัติของเทศบาลในการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลโดยพิจารณาจากความพร้อมในด้านการเงิน การบริหารจัดการ บุคลากร รวมไปถึงควรกำหนดวงเงินและขอบเขตในการออกพันธบัตร และที่สำคัญควรมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานเพื่อให้สาธารณชนทราบถึงผลการดำเนินงานของเทศบาลอันจะมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนและสร้างความมั่นใจในการได้รับชำระหนี้คืน

นอกจากนี้เทศบาลควรจัดให้มีระบบการบัญชีซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป โดยมีผู้ตรวจสอบบัญชีอิสระเป็นผู้ตรวจสอบบัญชีดังเช่นองค์กรธุรกิจเอกชนทั่ว ๆ ไป เพื่อให้ความมั่นใจกับผู้ลงทุนในการตรวจสอบฐานะการเงินของเทศบาลได้โดยง่าย

4.2.2 ผู้ลงทุน

ผู้ลงทุนในพันธบัตรเทศบาลควรเปิดกว้างสำหรับประชาชนผู้ลงทุนทั่วไปและผู้ลงทุนสถาบัน อันได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทประกันภัย และกองทุนรวมต่าง ๆ ให้สามารถซื้อพันธบัตรเทศบาลได้ โดยเป็นการเสริมสภาพคล่องของพันธบัตรเทศบาลให้กระจายไปสู่ผู้ลงทุนทุกประเภท ซึ่งจะช่วยให้พันธบัตรเทศบาลได้รับความนิยมแพร่หลายมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้ซื้อพันธบัตรเทศบาลควรจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้จากดอกเบี้ยพันธบัตรเทศบาล ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล และได้รับยกเว้นภาษีเงินได้จากกำไรที่ได้จากการซื้อขายพันธบัตรในตลาดรอง (capital gain) รวมไปถึงได้รับยกเว้นอากรการโอนด้วย ซึ่งจะเป็นการจูงใจให้มีการลงทุนในพันธบัตรเทศบาลมากยิ่งขึ้น

ในประเทศสหรัฐอเมริกา พันธบัตรเทศบาลได้รับยกเว้นภาษีดอกเบี้ย พันธบัตรจากรัฐบาลกลางและรัฐบาลมลรัฐ ซึ่งทำให้ผู้ลงทุนสนใจที่จะลงทุนในพันธบัตรเทศบาลเป็นอย่างมาก ปริมาณการซื้อขายพันธบัตรเทศบาลในตลาดโดยเฉลี่ยประมาณ 3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐต่อวันหรือคิดเป็นร้อยละ 1.27 ของมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ภาค รัฐบาลทั้งหมดในตลาดหรือเท่ากับร้อยละ 32.25 ของมูลค่าการซื้อขายตราสารทุนภาคเอกชน ทั้งหมดในตลาด ทั้งนี้ มูลค่าของพันธบัตรเทศบาลที่อยู่ในตลาดจำนวนประมาณ 1,300 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ สามารถคิดเป็นกว่าร้อยละ 10 ของมูลค่าหลักทรัพย์ทั้งสิ้นในตลาด³

4.2.3 บรรษัทค้ำประกันสินเชื่อเทศบาล

การออกพันธบัตรเทศบาล หากกระทรวงการคลังไม่ได้ค้ำประกันเงิน และดอกเบี้ยประชาชนผู้ลงทุนอาจจะไม่มั่นใจว่าจะได้รับเงินและดอกเบี้ยหรือไม่ ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองและเสริมสร้างความมั่นใจให้กับผู้ลงทุน อันจะเป็นการส่งเสริมให้ พันธบัตรเทศบาลได้รับความนิยม จึงสมควรที่จะมีการจัดตั้งองค์กรที่ทำหน้าที่ค้ำประกัน สินเชื่อของเทศบาล

โดยขณะนี้ได้มีความพยายามที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งบรรษัท ประกันสินเชื่อเทศบาล ซึ่งจะทำหน้าที่ค้ำประกันสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่น ๆ ที่ร่วมเป็นผู้ถือหุ้นในบรรษัทและปล่อยสินเชื่อให้กับโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น โดยรูปแบบขององค์กรจะจัดตั้งในรูปของบรรษัท มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นองค์กร อิสระโดยมีกระทรวงการคลังถือหุ้นด้วย องค์กรนี้จะไม่อยู่ภายใต้กฎระเบียบของทางการแต่ จะเป็นองค์กรสาธารณะที่ทำธุรกิจเชิงสถาบันเอกชน การจัดตั้งบรรษัทประกันสินเชื่อเทศบาล นี้ จะทำให้นักลงทุนมีความเชื่อมั่นต่อความมั่นคงของการลงทุนในพันธบัตรเทศบาล และจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การออกพันธบัตรเทศบาลได้รับความนิยมจากนักลงทุน

³ มาคาสีรี จุลกนิษฐ์และสมชาย ไตรรัตน์ภิรมย์, “พันธบัตรเทศบาล : โอกาสระดม ทุนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาค”, (พฤษภาคม 2538), : 1.

ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีบริษัทที่รับค่าประกันพันธบัตรเทศบาลโดยรับประกันว่าบริษัทรับประกันจะชำระเงินต้นและดอกเบี้ยให้แก่ผู้ถือพันธบัตรเมื่อถึงกำหนด โดยไม่มีเงื่อนไข หากผู้ออกพันธบัตรเทศบาลไม่อาจชำระเงินต้นและดอกเบี้ย ซึ่งจะทำให้ผู้ลงทุนเกิดความมั่นใจที่มีองค์รวมค่าประกันความเสี่ยงให้ พันธบัตรที่มีการรับประกันจะได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือในระดับ Aaa, หรือ AAA จากบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือ ปัจจุบันพันธบัตรเทศบาลประมาณ 43% จะได้รับการรับประกันโดยองค์กรที่ทำหน้าที่รับประกันซึ่งจัดตั้งในรูปของบริษัทและจะต้องได้รับใบอนุญาตจาก The Insurance Association.

อย่างไรก็ตาม หากมีการจัดตั้งบริษัทรับประกันสินเชื่อเทศบาลในประเทศไทยควรที่จะได้มีการขอรับใบอนุญาตในการประกอบธุรกิจดังกล่าวดังเช่นในประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อเป็นการกำกับดูแลให้การประกอบธุรกิจนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

4.2.4 บริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือ

บริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือ จะทำหน้าที่จัดอันดับความสามารถในการชำระหนี้สิน โดยวิเคราะห์และประเมินความน่าเชื่อถือของพันธบัตรเทศบาลเพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถใช้เป็นเครื่องมือประกอบการตัดสินใจลงทุนในพันธบัตรเทศบาลได้

ประเทศไทยมีผู้ให้บริการในการจัดอันดับความน่าเชื่อถือเพียงหนึ่งราย ได้แก่ บริษัทไทยเรตติ้งแอนด์อินฟอร์เมชันเซอร์วิส จำกัด หรือ “TRIS” โดยได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2536

---

¹Robert Zipt, “How the Bond Market Works”, : Second edition, (U.S.A. : New York Institution of Finance.,1997).

ในปัจจุบัน TRIS ประกาศผลการจัดอันดับความน่าเชื่อถือโดยกำหนดเกรด AAA, AA, A, BBB, BB, B, CCC, CC, C และ D เกรด AAA เป็นเกรดที่แสดงว่าผู้ออกหลักทรัพย์มีความน่าเชื่อถือสูง ส่งผลให้ดอกเบี้ยตราสารมีอัตราต่ำ ทำให้ต้นทุนการออกพันธบัตรต่ำ หากผลการจัดอันดับความน่าเชื่อถือออกมาต่ำ แสดงว่าฐานะของผู้ออกตราสารไม่คึก อาจมีปัญหาในการชำระดอกเบี้ยหรือเงินต้นได้

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา การจัดอันดับความน่าเชื่อถือมีความสำคัญต่อผู้ลงทุนและผู้ออกพันธบัตรเทศบาล พันธบัตรส่วนใหญ่มักจะได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ บริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่มีชื่อเสียงในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่ บริษัท Moody's Investors' Service ซึ่งกำหนดเกรดตั้งแต่ AAA - C และ Standard & Poor's Corporations ซึ่งกำหนดเกรดตั้งแต่ AAA - D โดยผลการจัดอันดับความน่าเชื่อถือจะส่งผลต่อบีบพันธบัตรซึ่งได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ดังนั้น ในการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลในประเทศไทยควรมีการวางหลักเกณฑ์ในการกำหนดให้พันธบัตรเทศบาลนั้นต้องได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือจากบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ก.ล.ด. เพื่อเป็นเครื่องมือประกอบการตัดสินใจให้กับผู้ลงทุนในการพิจารณาถึงความสามารถชำระหนี้คืนของเทศบาล

4.2.5 ผู้แทนผู้ถือพันธบัตร (Trustee)

ในการขออนุญาตออกหุ้นกู้มีประกัน ผู้ออกหุ้นกู้มีประกันจะต้องจัดให้มีการแต่งตั้งผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ โดยมีอำนาจกระทำการในนามของตนเองเพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้นกู้ทั้งปวงในการรับจํานอง รับจํานําหรือรับหลักประกันอย่างอื่น การใช้สิทธิบังคับหลักประกันและการดำเนินการให้ผู้ออกหุ้นกู้มีประกันปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ให้ไว้กับผู้ถือ

หุ้นกู้ รวมทั้งการเรียกค่าเสียหาย⁶ รวมไปถึงมีหน้าที่ดูแลรักษาประโยชน์ของผู้ถือหุ้นกู้ นอกจากนี้หน้าที่ที่กำหนดไว้ในสัญญาแต่งตั้งผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกาผู้ออกพันธบัตรรายได้เทศบาล (Revenue Bond) จะต้องจัดให้มีผู้แทนผู้ถือพันธบัตรเทศบาลโดยทำเป็นสัญญาแต่งตั้ง

สำหรับการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลในประเทศไทย ควรกำหนดหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้ผู้ออกพันธบัตรเทศบาลต้องจัดให้มีการแต่งตั้งผู้แทนผู้ถือพันธบัตร ในลักษณะเดียวกันกับผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้โดยมีหน้าที่ดูแลผลประโยชน์ให้แก่ผู้ลงทุน ในการติดตามสถานะของผู้ออกพันธบัตร การใช้สิทธิบังคับหลักประกัน ฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายแทนผู้ถือพันธบัตร และมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้โดยต้องเป็นธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์และสถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น

4.2.6 ที่ปรึกษาทางการเงิน (Financial Advisor)

ที่ปรึกษาทางการเงินมีหน้าที่ให้คำแนะนำเทศบาลในการเสนอขายพันธบัตรเทศบาลต่อประชาชน ที่ปรึกษาทางการเงินของเทศบาลจึงควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการก่อหนี้ของเทศบาลเป็นอย่างดี โดยมีส่วนช่วยจัดทำ ระเบียบการเปิดเผยข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวนให้ตรงกับความเป็นจริงตามปัจจัยพื้นฐานของเทศบาลผู้ออกพันธบัตรเทศบาลให้มากที่สุด บุคคลที่สามารถเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ และสถาบันการเงินอื่นที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ด.

⁶มาตรา 45 พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

⁷มาตรา 47 พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

4.2.7 ผู้จัดจำหน่ายหลักทรัพย์ (Underwriter)

ทำหน้าที่ในการจัดจำหน่ายและรับประกันการจัดจำหน่าย รวมทั้งเป็นผู้กำหนดราคาให้สอดคล้องตามภาวะตลาดทุนในขณะนั้นด้วย

ผู้ที่สามารถทำหน้าที่เป็นผู้จัดจำหน่ายหลักทรัพย์ได้จะต้องได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประเภทการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์และจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการในการประกอบการดังกล่าว ตามที่สำนักงาน ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้ออกพันธบัตรเทศบาลจะต้องจัดให้มีผู้จัดจำหน่ายเพื่อเสนอขายพันธบัตรต่อประชาชนทั่วไป โดยผู้ออกพันธบัตรเทศบาลสามารถคัดเลือกผู้จัดจำหน่ายพันธบัตรเทศบาลได้ 2 วิธี คือ

1. วิธีประมูลแข่งขัน (Competitive bidding sale)
2. วิธีเจรจาต่อรอง (Negotiated sale)

สำหรับประเทศไทยการคัดเลือกผู้จัดจำหน่ายควรใช้วิธีประมูลแข่งขัน เนื่องจากเทศบาลจะได้มีโอกาสพิจารณาผู้จัดจำหน่ายที่ยื่นข้อเสนอที่ดีที่สุด เมื่อคัดเลือกผู้จัดจำหน่ายได้แล้ว ผู้จัดจำหน่ายจะรับพันธบัตรเทศบาลเสนอขายต่อประชาชนต่อไป โดยได้รับค่าธรรมเนียมเป็นการตอบแทน

4.2.8 คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ทำหน้าที่กำกับควบคุมและพัฒนาตลาดทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการระดมทุนโดยการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนให้เป็นไปอย่างเป็นระเบียบ โปร่งใส ยุติธรรม และมีประสิทธิภาพ เช่น การพิจารณาอนุญาตออกหลักทรัพย์ พิจารณาแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวน เป็นต้น นอกจากนี้คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ยังเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของตลาดทุนซึ่งรวมถึงการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน ธุรกิจหลักทรัพย์ และการดำเนินงานขององค์กรใดก็ตามซึ่งเกี่ยวข้องกับการ

หลักทรัพย์^๕ ในประเทศสหรัฐอเมริกา คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (SEC) ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์พันธบัตรเทศบาล (The Municipal Securities Rulemaking Board (MSRB)) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และดูแลตลาดพันธบัตรเทศบาลโดยเฉพาะ เพื่อให้ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลเป็นไปอย่างเป็นธรรมต่อประชาชนผู้ลงทุน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์มีอำนาจพิจารณาอนุมัติหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์พันธบัตรเทศบาลที่ออกมา และยังมีอำนาจกำกับดูแลการเปิดเผยข้อมูลการเสนอขายพันธบัตรเทศบาลต่อประชาชน โดยวางหลักเกณฑ์สำหรับนายหน้าผู้ค้าที่ทำธุรกรรมเกี่ยวกับพันธบัตรเทศบาลในการตรวจสอบว่าผู้ออกพันธบัตรเทศบาลเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอและถูกต้องสมบูรณ์ตามความเป็นจริงหรือไม่ หากพิจารณาแล้วว่าผู้ออกพันธบัตรเทศบาลเปิดเผยข้อมูลไม่เพียงพอหรือไม่ถูกต้องสมบูรณ์ตามความเป็นจริง ห้ามมิให้ผู้รับประกันการจำหน่ายเข้ารับประกันการจัดจำหน่ายนั้น จนกว่าจะได้รับข้อมูลที่เพียงพอและถูกต้องตามความเป็นจริงเพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ลงทุน

สำหรับประเทศไทย โดยที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์มีอำนาจในการควบคุมดูแลการระดมทุนในตลาดทุน จึงเห็นควรให้มีอำนาจในการควบคุมดูแลและกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการระดมทุนในตลาดทุนของเทศบาลโดยการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลโดยเฉพาะในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ การกำหนดหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลของเทศบาลในแบบแสดงรายการข้อมูล และหนังสือชี้ชวน หลักเกณฑ์การจัดจำหน่ายพันธบัตรเทศบาล การเปิดเผยงบการเงินและผลการดำเนินงานของเทศบาล ความคืบหน้าของโครงการลงทุน เหตุการณ์ที่จะมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือพันธบัตรหรือต่อการตัดสินใจลงทุน เนื่องจากการออกพันธบัตรเทศบาลเป็นธุรกรรมที่ยังไม่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย และหากการออกพันธบัตรเทศบาลได้รับความนิยมนจากผู้ลงทุนเป็นจำนวนมากจนมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมต่าง ๆ เหล่านี้มากมาย ควรจะมีการจัดตั้ง

---

^๕ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535”, เอกสารประกอบการสัมมนา, 23 กรกฎาคม 2538, หน้า 1.

หน่วยงานขึ้นมากำกับดูแลการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาล โดยเฉพาะเช่นเดียวกับในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์พันธบัตรเทศบาลขึ้นมาเพื่อกำกับดูแลการออกเสนอขายพันธบัตรเทศบาลโดยตรง เพื่อปกป้องผู้ลงทุนให้ได้รับความคุ้มครองสูงสุด

4.2.9 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ทำหน้าที่เป็นตลาดรองสำหรับหลักทรัพย์ทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นตราสารหนี้หรือตราสารทุนเพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถเปลี่ยนหลักทรัพย์ที่ตนถือเป็นเงินสดได้ง่าย การซื้อขายภายในตลาดหลักทรัพย์ต้องกระทำผ่านสมาชิกเท่านั้น และจะต้องยื่นคำขอให้ตลาดหลักทรัพย์รับหลักทรัพย์เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนด้วย การออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลจะได้รับความนิยมหากตลาดรองมีสภาพคล่อง และโดยที่ตลาดหลักทรัพย์มีระบบการซื้อขายที่มีประสิทธิภาพและมีความพร้อมสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ ดังนั้น จึงสมควรที่จะสนับสนุนให้พันธบัตรเทศบาลสามารถเข้ามาทำการซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งทำหน้าที่เป็นตลาดรองสำหรับหลักทรัพย์ทุกประเภท

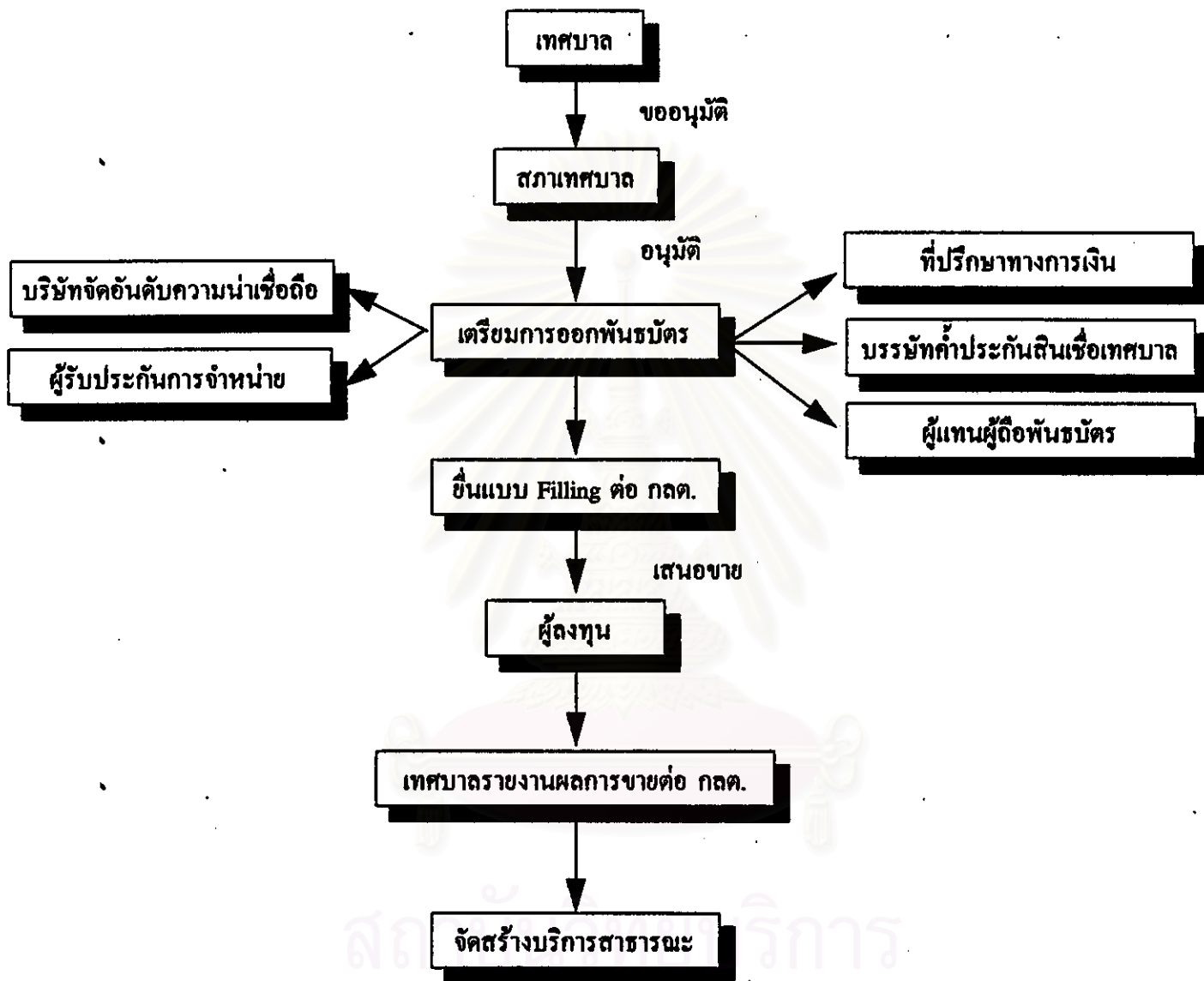
4.2.10 ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้

ทำหน้าที่เป็นตลาดรองสำหรับตราสารหนี้ทุกประเภท การซื้อขายในชมรมจะต้องกระทำผ่านสมาชิกของชมรม หากมีการออกพันธบัตรเทศบาลในประเทศไทย และเมื่อชมรมผู้ค้าตราสารหนี้พัฒนาเป็นศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้แล้วย่อมสามารถทำหน้าที่เป็นตลาดรองสำหรับพันธบัตรเทศบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หากตลาดรองมีสภาพคล่องแล้วย่อมจะส่งผลถึงความนิยมในตลาดแรก อันจะสร้างเสริมให้พันธบัตรเทศบาลเป็นที่นิยมมากยิ่งขึ้น

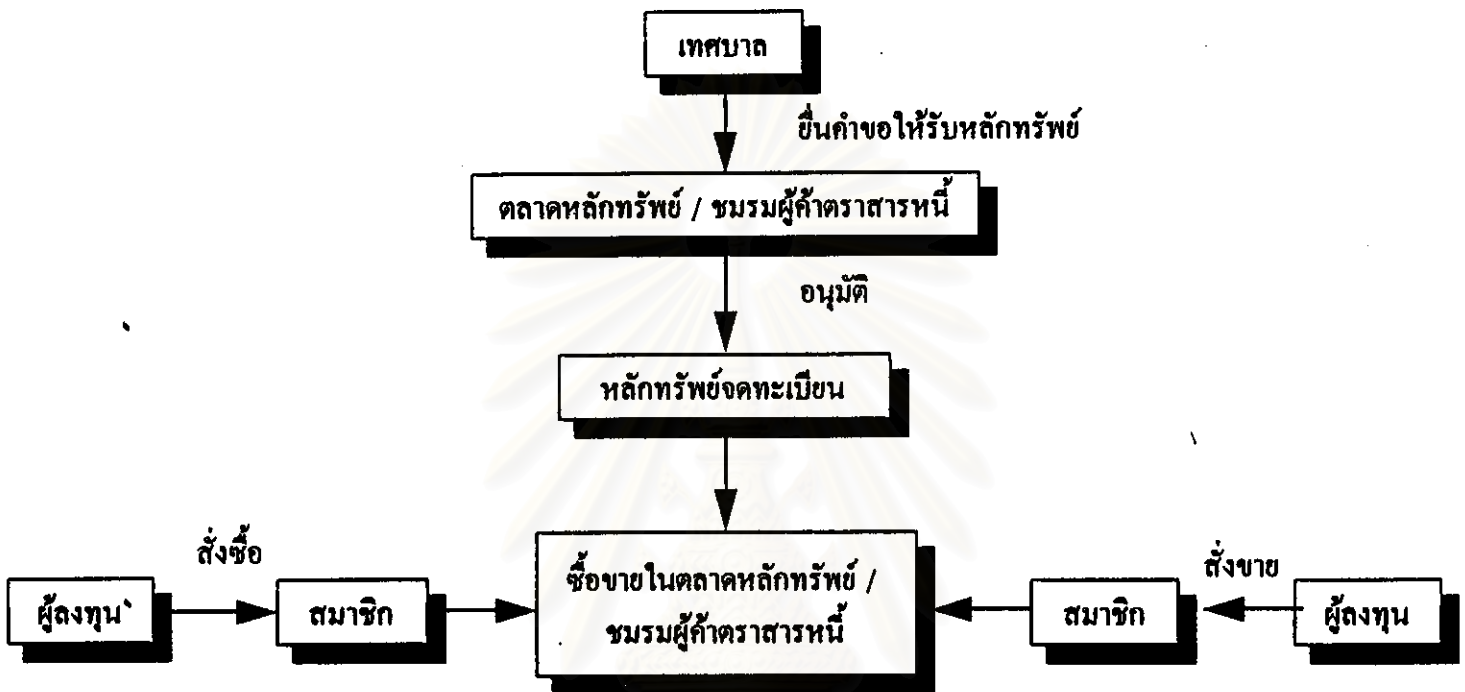
กระบวนการในการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลในประเทศไทย

ตลาดแรก

สภามหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3 กระบวนการในการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาล

4.3.1 การอนุมัติ

เทศบาลที่ประสงค์จะออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลต่อประชาชน จะต้องจัดเตรียมข้อมูลเพื่อเสนอขออนุมัติออกพันธบัตรเทศบาล โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ในการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาล
2. คุณสมบัติของเทศบาลผู้ออกพันธบัตร โดยบรรยายถึงชื่อเทศบาล ลักษณะทางกายภาพของชุมชน จำนวนประชากร รายได้ของประชากร ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ รายจ่าย จำนวนบุคลากร ประวัติการกู้ยืมของเทศบาล เป็นต้น
3. ลักษณะของโครงการ โดยบรรยายถึงลักษณะของโครงการที่จะนำเงินที่ได้จากการขายพันธบัตรเทศบาลไปใช้ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายทั้งหมดของโครงการ รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ (feasibility study) เป็นต้น
4. กำหนดวงเงินในการออกพันธบัตร

ในการพิจารณาอนุมัติการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลควรให้สภาเทศบาลเป็นผู้อนุมัติ โดยไม่ต้องได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจในระดับชั้นรัฐมนตรี ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้ คือ ประการแรกสภาเทศบาลซึ่งมีฐานะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติของเทศบาล มีอำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหาร (คณะเทศมนตรี) ให้บริหารงานให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและแนวนโยบายที่กำหนด ประการต่อมาการขออนุมัติจากรัฐมนตรียังมีขั้นตอนที่ยุ่งยากล่าช้า นอกจากนี้การระดมทุนโดยการออกพันธบัตรเทศบาลมีผู้ที่เกี่ยวข้องมากมาย เช่น ที่ปรึกษาทางการเงิน ผู้จัดการนำหลักทรัพย์ บริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือ เป็นต้น บุคคลดังกล่าวนี้จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบคุณสมบัติและความสามารถของเทศบาลในการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลต่อประชาชน กล่าวคือ หากบุคคลดังกล่าวพิจารณาแล้วเห็นว่าเทศบาลไม่มีความสามารถในการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาล ได้ก็จะไม่เข้าร่วมในธุรกรรมนี้หรืออาจจะจัดอันดับความน่าเชื่อถือในระดับต่ำ ซึ่งส่งผลให้การออกพันธบัตรเทศบาลไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น กระบวนการของการออกพันธบัตรเทศบาลจะตรวจสอบคุณสมบัติความสามารถของเทศบาลในการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาลอยู่แล้ว โดย

ไม่จำเป็นต้องขออนุมัติจากผู้มีอำนาจในระดับชั้นรัฐมนตรี อันจะทำให้ลดขั้นตอนที่ยุ่งยากล่าช้าได้ เป็นอย่างดี

หากสภาเทศบาลพิจารณาแล้วเห็นว่าเทศบาลมีคุณสมบัติครบตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดและการออกพันธบัตรเทศบาลนั้นก่อให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่นและการก่อหนี้ไม่เกินวงเงินที่กำหนดก็จะพิจารณาอนุมัติให้เทศบาลออกพันธบัตรเทศบาลได้ หลังจากนั้นควรมีการกำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นของพันธบัตรเทศบาลที่จะออก เช่น ชนิดของพันธบัตร มูลค่าต่อหน่วย วันที่ออกพันธบัตร อัตราดอกเบี้ย การชำระดอกเบี้ย วันครบกำหนดได้ถอน เป็นต้น

4.3.2 การค้ำประกัน

หากเทศบาลประสงค์จะให้พันธบัตรที่ตนออกมาได้รับความนิยม ความเชื่อถือจากผู้ลงทุน เทศบาลควรจัดให้มีการค้ำประกันพันธบัตรเทศบาลนั้น โดยบริษัทประกันสินเชื่อเทศบาล ซึ่งจะรับประกันการชำระต้นเงินและดอกเบี้ยในกรณีที่เทศบาลผู้ออกพันธบัตรผิดนัด

4.3.3 การจัดอันดับความน่าเชื่อถือ

เมื่อได้มีการค้ำประกันพันธบัตรเทศบาลแล้ว ขั้นตอนต่อไปเทศบาลควรจัดให้มีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ โดยการจัดอันดับความน่าเชื่อถือจะเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจที่สำคัญของผู้ลงทุน และยังทำให้พันธบัตรเข้าถึงแหล่งระดมเงินทุนได้ง่ายขึ้น ผู้ลงทุนมักจะเลือกลงทุนในตราสารที่ได้รับการจัดอันดับมากกว่า เนื่องจากตราสารที่ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือจะมีสภาพคล่องมากกว่าตราสารที่ไม่ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ ปัจจุบันประเทศไทยมีสถาบันที่จัดอันดับความน่าเชื่อถือเพียงหนึ่งรายคือ บริษัทไทยเรตติ้งแอนด์อินฟอร์เมชัน เซอร์วิส หรือ TRIS ซึ่งจะวิเคราะห์ถึงความสามารถและความตั้งใจจริงในการชำระต้นเงินและดอกเบี้ยตามเวลาที่กำหนด ขั้นตอนการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ คือ เทศบาลจะต้องยื่นคำขอพร้อมกับข้อมูลอื่น ๆ เพื่อประกอบการวิเคราะห์ และจัดอันดับหลังจากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ และเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ เมื่อที่ประชุมสรุปผลอย่างไรแล้ว จึงจะประกาศผลการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ ระยะเวลาในการจัดอันดับความน่าเชื่อถือจะใช้ระยะเวลาประมาณสองเดือน

4.3.4 การแต่งตั้งที่ปรึกษาทางการเงิน

เทศบาลควรแต่งตั้งที่ปรึกษาทางการเงินที่สำนักงาน ก.ล.ต. ให้ความเห็นชอบเป็นผู้ร่วมจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวน

บุคคลที่สามารถเป็นที่ปรึกษาทางการเงินได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการเงินทุนเพื่อการพัฒนา บริษัทหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทอื่นใดนอกจากประเภทการจัดการกองทุนรวมหรือสถาบันการเงินอื่นที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น

4.3.5 การจัดให้มีข้อกำหนดสิทธิและหน้าที่

เทศบาลที่ประสงค์จะออกพันธบัตรควรจัดให้มีร่างข้อกำหนดว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของผู้แทนผู้ถือพันธบัตรเทศบาลและผู้ถือพันธบัตรเทศบาล โดยมีสาระสำคัญ เช่น สิทธิและเงื่อนไขตามพันธบัตร การแต่งตั้งและอำนาจหน้าที่ของผู้แทนผู้ถือพันธบัตร วิธีการ เวลา และสถานที่สำหรับการชำระหนี้

4.3.6 การแต่งตั้งผู้จัดจำหน่ายหลักทรัพย์

ในการนำพันธบัตรเทศบาลเสนอขายต่อประชาชน ผู้ออกพันธบัตรเทศบาลควรแต่งตั้งผู้จัดจำหน่ายซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการนำพันธบัตรไปสู่ผู้ลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการคัดเลือกผู้จัดจำหน่ายพันธบัตรเทศบาล ควรใช้วิธีประมูลแข่งขัน โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีสนใจจัดจำหน่ายพันธบัตรเทศบาลยื่นข้อเสนอการเป็นผู้จัดจำหน่ายพันธบัตรเทศบาล ซึ่งเทศบาลผู้ออกพันธบัตรควรพิจารณาผู้ที่ยื่นข้อเสนอที่ดีที่สุด เมื่อเทศบาลได้เลือกผู้ที่ทำหน้าที่จัดจำหน่ายพันธบัตรเทศบาลแล้ว จะต้องจัดทำสัญญาเพื่อแต่งตั้งให้เป็นผู้จัดจำหน่ายต่อไป

4.3.7 การออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาล

เมื่อผู้ออกพันธบัตรเทศบาลได้เตรียมการในเรื่องการจัดให้มีการค้าประกันพันธบัตร จัดอันดับความน่าเชื่อถือและจัดให้มีผู้จัดจำหน่ายหลักทรัพย์แล้ว ขั้นตอน

ต่อไปก็คือการนำพันธบัตรเทศบาลเสนอขายต่อประชาชนทั่วไป โดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการออกพันธบัตรไว้ว่า การออกพันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย พันธบัตรที่กระทรวงการคลังค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ยได้รับยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตและยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ และร่างหนังสือชี้ชวนต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์⁹

สำหรับพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ หากเป็นประเภทที่กระทรวงการคลังไม่ได้ค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ย ได้รับยกเว้นเฉพาะการขออนุญาตออกและเสนอขายหลักทรัพย์เท่านั้น โดยยังคงมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวนต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ อย่างไรก็ตามแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวนที่รัฐวิสาหกิจผู้ออกพันธบัตรมีหน้าที่ต้องยื่นนี้จะเป็นแบบที่แตกต่างโดยมีลักษณะพิเศษจากแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ และร่างหนังสือชี้ชวนทั่วไป กล่าวคือ จะมีรายการข้อมูลที่สั้นกว่าภาคเอกชน¹⁰

ในประเทศสหรัฐอเมริกา พันธบัตรเทศบาลถือเป็นหลักทรัพย์ที่ได้รับการยกเว้น (Exempted Securities) ไม่ต้องจดทะเบียนแบบแสดงรายการข้อมูลและร่างหนังสือชี้ชวนต่อคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์¹¹ อย่างไรก็ตามกฎหมายกำหนดให้ผู้รับประกันการจัดจำหน่ายจะต้องแจกจ่าย Official Statement ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับหนังสือชี้ชวนให้กับผู้ลงทุนที่สนใจ และตามกฎหมายของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์พันธบัตรเทศบาล กำหนดให้นายหน้าผู้ค้าพันธบัตรเทศบาลต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ออกพันธบัตรเทศบาลและพันธบัตรเทศบาลอย่างเพียงพอครบถ้วนสมบูรณ์

⁹ มาตรา 63 พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

¹⁰ แบบ 69 -2

¹¹ The Securities Act of 1933.

ตามความเป็นจริงซึ่งเป็นการบังคับผู้ออกพันธบัตรเทศบาลโดยอ้อมในการเปิดเผยข้อมูลต่อประชาชน เพื่อเป็นการเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจลงทุนให้ผู้ลงทุนได้ทราบ

สำหรับการออกพันธบัตรเทศบาลในประเทศไทย ผู้เขียนมีความเห็นว่า ควรยึดรูปแบบเช่นเดียวกับการออกพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ กล่าวคือ ในกรณีการออกพันธบัตรเทศบาลที่กระทรวงการคลังกำกับประกันต้นเงินและดอกเบี้ย ควรได้รับการยกเว้นในเรื่องการขออนุญาตและยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวนต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการอนุญาตและยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์เพื่อเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ออกหลักทรัพย์และข้อมูลอื่น ๆ อันเป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักทรัพย์ที่เสนอขาย โดยมีผลให้ผู้ลงทุนสามารถประเมินคุณค่าของหลักทรัพย์และตัดสินใจลงทุนได้ โดยอาศัยข้อมูลที่ได้เปิดเผยดังกล่าวเพื่อคุ้มครองผู้ลงทุนในการลงทุนให้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากที่สุด เพราะไม่มีผู้ใดเข้ามากำกับประกันว่าผู้ลงทุนจะไม่ได้ได้รับความเสียหายจากการลงทุน แต่สำหรับพันธบัตรที่มีกระทรวงการคลังเข้ามากำกับประกันต้นเงินและดอกเบี้ยประชาชนจะได้รับการคุ้มครองสูงสุด กล่าวคือ ในกรณีที่ผู้ออกพันธบัตรผิดนัดชำระต้นเงินและดอกเบี้ย กระทรวงการคลังก็จะชำระคืนให้ ผู้ลงทุนจึงไม่ได้รับความเสียหาย โดยที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยหลักการตรวจสอบความเหมาะสมของผู้ออกพันธบัตรและการเปิดเผยข้อมูลให้มากที่สุดเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้ลงทุนในลักษณะเดียวกับพันธบัตรเทศบาลในประเทศสหรัฐอเมริกา

อย่างไรก็ตาม หากพันธบัตรเทศบาลนั้นเป็นพันธบัตรเทศบาลประเภทที่กระทรวงการคลังไม่ได้กำกับประกันต้นเงินและดอกเบี้ย ควรได้รับยกเว้นแต่เพียงการขออนุญาตเสนอขายหลักทรัพย์เท่านั้น โดยเทศบาลควรมีหน้าที่ในการยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวนต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากพันธบัตรเทศบาลที่ไม่มีกระทรวงการคลังกำกับประกันต้นเงินและดอกเบี้ยนั้น ผู้ลงทุนอาจได้รับความเสียหายจากการผิดนัดได้ และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ออกหลักทรัพย์และพันธบัตรที่เสนอขายซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการประเมินความเสี่ยงในการลงทุนเป็นองค์ประกอบอันสำคัญยิ่งต่อการประกอบการตัดสินใจลงทุนของผู้ลงทุน

ดังนั้นเห็นควรให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ออกพันธบัตรเทศบาล และพันธบัตรเทศบาลที่เสนอขายเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนของผู้ลงทุนให้มากที่สุด เช่นเดียวกับพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ โดยแบบแสดงรายการข้อมูลและร่างหนังสือชี้ชวนควรเป็นแบบที่กำหนดขึ้นสำหรับเทศบาลโดยเฉพาะ โดยทั่วไปแบบแสดงรายการข้อมูลเสนอขายหลักทรัพย์จะประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ

- 1) รายละเอียดเกี่ยวกับหลักทรัพย์
- 2) รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการจอง จัดจำหน่ายและจัดสรร
- 3) รายละเอียดเกี่ยวกับบริษัท

สำหรับแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายพันธบัตรเทศบาลควรแบ่งออกเป็น 3 ส่วนเช่นเดียวกันโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ลักษณะสำคัญของหลักทรัพย์ที่เสนอขาย

ควรอธิบายประเภทของพันธบัตรที่ออก จำนวนที่เสนอขายต่อหน่วย มูลค่าที่ตราไว้ต่อหน่วย ราคาเสนอขายต่อหน่วย มูลค่ารวมของพันธบัตรที่เสนอขาย อัตราดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนอื่น ผู้แทนผู้ถือพันธบัตร วันที่ผู้ถือได้รับผลประโยชน์ตามพันธบัตร วันครบกำหนดไถ่ถอน วันที่ เวลา สถานที่และวิธีการในการชำระดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนอื่น หลักประกันพันธบัตร การจัดอันดับความน่าเชื่อถือ ตลาดรองของพันธบัตร ข้อจำกัดการโอนพันธบัตรที่เสนอขาย สิทธิและประโยชน์ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องจากการลงทุนในพันธบัตร ภาษีอากร

2. การจอง จัดจำหน่าย และการจัดสรร ควรกำหนดวิธีการเสนอขายหลักทรัพย์ ผู้จัดจำหน่ายหลักทรัพย์ ค่าใช้จ่ายในการเสนอขายหลักทรัพย์ วิธีการจัดสรรหลักทรัพย์ วิธีการส่งมอบหลักทรัพย์

3. เทศบาลที่ออกพันธบัตร

ควรระบุรายละเอียดเกี่ยวกับเทศบาลที่ออกพันธบัตรดังนี้คือ ชื่อ เทศบาล วัตถุประสงค์ในการนำเงินที่ได้จากการเสนอขายพันธบัตรไปใช้ อธิบายประวัติ

ความเป็นมาในการจัดตั้งโดยสังเขป เช่น ประเภทของเทศบาล หน้าที่และอำนาจการดำเนินงานที่สำคัญ โครงสร้างรายได้ของเทศบาลในอดีตและปัจจุบัน

นอกจากนี้ควรอธิบายถึงโครงการที่จะนำเงินที่ได้รับจากการเสนอขายหลักทรัพย์ไปใช้ โดยสรุปลักษณะของโครงการ โดยเฉพาะในเรื่องกำหนดเวลาการก่อสร้างและเริ่มดำเนินงาน ต้นทุนโครงการ แหล่งที่มาของเงินทุน ผลการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการในด้านเทคนิคการตลาด การจัดการและการเงิน โดยให้ระบุผลตอบแทนจากการลงทุนเกี่ยวกับอัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับระยะเวลาคืนทุน ความเห็นของที่ปรึกษาทางการเงินต่อรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ โดยต้องแนบรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ท้ายแบบแสดงรายการข้อมูลด้วย

ที่สำคัญควรระบุถึงการได้รับเงินอุดหนุน การนำส่งรายได้และภาษี คณะผู้บริหารเทศบาล ปัจจัยความเสี่ยง และปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจลงทุนรวมถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน โดยแสดงข้อมูลทางการเงินของเทศบาลในอดีตเปรียบเทียบกับงวดล่าสุด และประมาณการงบการเงินในปีที่มีการเสนอขายพันธบัตร ซึ่งต้องผ่านการสอบทานจากผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ด. โดยแนบงบการเงินท้ายแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ด้วย

สำหรับร่างหนังสือชี้ชวนของเทศบาลควรแบ่งออกเป็น 3 ส่วน เช่นเดียวกับหนังสือชี้ชวนทั่วไปโดยมีรายละเอียดคือ

- 1) ส่วนสรุปสาระสำคัญ
- 2) ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับหลักทรัพย์และการเสนอขาย
- 3) ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับเทศบาลโดยข้อมูลที่ชี้แจงในหนังสือชี้ชวนนี้จะมีรายละเอียดเช่นเดียวกับแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์

การเปิดเผยข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลและร่างหนังสือชี้ชวนนี้ จะทำให้ผู้ลงทุนได้ทราบรายละเอียดข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับพันธบัตรที่เสนอขาย และเทศบาลผู้ออกพันธบัตรอื่นจะนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้ลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แบบแสดงรายการข้อมูลและร่างหนังสือชี้ชวนจะมีผลใช้บังคับเมื่อพ้น 15 วัน นับแต่วันถัดจากวันที่สำนักงาน ก.ล.ต. ได้รับรายละเอียดของข้อมูลที่ครบถ้วน

4.3.8 การแต่งตั้งผู้แทนผู้ถือพันธบัตรเทศบาล

เมื่อผู้ออกพันธบัตรเทศบาลเสนอขายพันธบัตรเทศบาลต่อประชาชนแล้ว ให้ผู้ออกพันธบัตรเทศบาลจัดให้มีผู้แทนผู้ถือพันธบัตรเทศบาล โดยทำสัญญาแต่งตั้งผู้แทนผู้ถือพันธบัตรโดยมีสาระสำคัญ เช่น อำนาจและหน้าที่ของผู้แทนผู้ถือพันธบัตร อัตราและวิธีการจ่ายค่าตอบแทนและบำเหน็จในการเป็นผู้แทนผู้ถือพันธบัตร เป็นต้น

4.3.9 รายงานผลการขาย

เมื่อได้เสนอขายพันธบัตรเทศบาลต่อประชาชนแล้ว เทศบาลมีหน้าที่ต้องรายงานผลการขายพันธบัตรเทศบาลต่อคณะกรรมการ ก.ล.ต. ภายใน 45 วันนับแต่วันปิดการขาย

4.3.10 ตลาดรอง

ตลาดรองจะเป็นสถาบันที่จะสนับสนุนตลาดแรก และเป็นเครื่องมือที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการไหลเวียนของเงินทุนระหว่างผู้ลงทุนทั้งหลาย ถ้าตลาดรองเจริญกว้างขวางขึ้นก็จะเป็นการสนับสนุนส่งเสริมตลาดแรกของพันธบัตรเทศบาลได้มากขึ้นเท่านั้น เพราะผู้ซื้อจะมั่นใจเมื่อเขาจะขายพันธบัตรเทศบาลเมื่อต้องการเงินสดนั่นคือ สภาพคล่องในตลาดรอง¹²

สำหรับพันธบัตรเทศบาลหากมีการพัฒนาตลาดรองสำหรับพันธบัตรดังกล่าวนี้ให้มีประสิทธิภาพก็จะช่วยส่งเสริมการออกและเสนอขายพันธบัตรในตลาดแรกได้มากยิ่งขึ้น

ตลาดรองสำหรับพันธบัตรเทศบาลได้แก่ องค์กรดังต่อไปนี้

¹² สุทธิชัย จิตรวาณิช, “กฎหมายว่าด้วยการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน”, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 55.

1. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการระดมเงินทุนทั้งในประเทศและนอกประเทศเป็นการพัฒนาตลาดทุนเกี่ยวหุ้นเศรษฐกิจไทย โดยเป็นตลาดรองสำหรับตราสารทุนและตราสารหนี้ทุกประเภทที่ถือเป็นหลักทรัพย์

แม้ปัจจุบันจะได้มีการจัดตั้งชมรมผู้ค้าตราสารหนี้เพื่อทำหน้าที่เป็นตลาดรองสำหรับตราสารหนี้โดยเฉพาะ แต่ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้เพิ่งจะดำเนินการจัดตั้งได้ไม่นาน และสมาชิกชมรมในการเข้าทำรายการซื้อขายมีน้อยราย อีกทั้งยังไม่มี การแบ่งแยกตลาดรองสำหรับตราสารทุนและตราสารหนี้อย่างชัดเจน ดังนั้น ตลาดหลักทรัพย์ซึ่งทำหน้าที่เป็นตลาดรองสำหรับตราสารทุนและตราสารหนี้อยู่แล้ว จึงสามารถทำหน้าที่เป็นตลาดรองให้กับพันธบัตรเทศบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการนี้ตลาดหลักทรัพย์จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และคุณสมบัติในการรับพันธบัตรเทศบาลเป็นหลักทรัพย์โดยเฉพาะ

2. ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ (Bond Dealer Club)

ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ก่อตั้งขึ้นโดยความสนับสนุนและความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยได้ก่อตั้งขึ้นภายใต้โครงสร้างการดำเนินงานของสมาคมบริษัทหลักทรัพย์และได้เปิดดำเนินการเพื่อให้บริการซื้อขายตราสารหนี้เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2537 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นตลาดรองการซื้อขายตราสารหนี้ระหว่างสมาชิกที่เป็นสถาบันการเงินให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม¹³

ขณะนี้ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้มีแผนการที่จะยกระดับเป็นศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทยภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 โดยอยู่ระหว่างการขอรับใบอนุญาตจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ ได้พัฒนาระบบการซื้อขายโดยใช้สื่อทาง

¹³ จรุงพร หุ่นศิริ, "ความสำคัญของการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทย", เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษช่วงพักกลางวัน, หน้า 6.

อิเล็กทรอนิกส์ขึ้นเรียกว่า “BONDNET” เพื่อให้บริการการซื้อขายตราสารหนี้ระหว่างสมาชิก BONDNET จะช่วยให้เกิดการรวมศูนย์ของอุปสงค์และอุปทานและทำให้เกิดประสิทธิภาพในการติดตามข้อมูลของตลาดรวมถึงอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมทั้งด้านการซื้อขายและการชำระราคาและส่งมอบ การพัฒนาระบบซื้อขาย BONDNET จะช่วยให้สมาชิกสามารถติดตามความเคลื่อนไหวของตลาดได้อย่างรวดเร็วและทันการ และช่วยอำนวยความสะดวกในการตัดสินใจซื้อขายเพราะระบบนี้ได้ให้บริการข้อมูลที่สำคัญในการใช้ประกอบการซื้อขาย กล่าวคือ ข้อมูลเกี่ยวกับตราสารหนี้ขึ้นทะเบียน การคำนวณราคาซื้อขายและผลตอบแทน¹⁴

นอกจากนี้ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ยังมีแผนการที่จะพัฒนาระบบการซื้อขายเพื่อให้สามารถรองรับการซื้อขายตราสารหนี้ทุกประเภท และพัฒนาเครือข่ายการให้บริการข้อมูลโดยผ่านเครือข่ายทางคอมพิวเตอร์ ในอนาคตหากมีการแบ่งแยกตลาดระหว่างตราสารหนี้กับตราสารทุนอย่างชัดเจนแล้ว ตลาดหลักทรัพย์จะมีบทบาทหลักในการเป็นตลาดหลักทรัพย์สำหรับตราสารทุน และชมรมผู้ค้าตราสารหนี้จะมีบทบาทในการเป็นตลาดรองสำหรับตราสารหนี้โดยเฉพาะ เมื่อพิจารณาจากระบบการดำเนินการในปัจจุบันและแผนการดำเนินงานที่จะพัฒนาต่อไปในอนาคตจะทำให้ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้สามารถดำเนินการเป็นตลาดรองสำหรับพันธบัตรเทศบาลในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้ลงทุนในพันธบัตรเทศบาลมีความมั่นใจในสภาพคล่องของพันธบัตรเทศบาลมากยิ่งขึ้น อันจะมีผลต่อการพัฒนาตลาดพันธบัตรเทศบาลในประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง

อย่างไรก็ตามตามข้อบังคับของชมรมผู้ค้าตราสารหนี้เกี่ยวกับการรับและเพิกถอนหลักทรัพย์กำหนดให้ตราสารหนี้ที่อาจยื่นคำขอให้เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนรวมไปถึงพันธบัตรด้วย ซึ่งหากมีการกำหนดให้พันธบัตรเทศบาลเป็นหลักทรัพย์ พันธบัตรเทศบาลก็สามารถนำมาจดทะเบียนซื้อขายในชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มสภาพคล่องให้กับพันธบัตรเทศบาลอันจะช่วยส่งเสริมตลาดแรกของพันธบัตรเทศบาลได้มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ควรมีการยกเว้นภาษีเงิน ได้จากกำไรที่ได้จากการซื้อขายพันธบัตร

¹⁴ เรื่องเดียวกัน หน้า 8.

เทศบาล (Capital gain) เช่นเดียวกับหลักทรัพย์ที่มีการซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์ รวมไปถึงชกเว้นอากรการโอนพันธบัตรด้วย เพื่อเป็นการจูงใจให้ประชาชนสนใจลงทุนในพันธบัตรเทศบาลเป็นจำนวนมาก อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาท้องถิ่น และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

4.3.11 มาตรการคุ้มครองผู้ลงทุน

มาตรการคุ้มครองผู้ลงทุนในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์มุ่งเน้นให้มีการเปิดเผยข้อมูลให้มากที่สุดเพราะจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักลงทุนให้ได้รับข้อมูลทางการเงินและอื่นๆ เกี่ยวกับหลักทรัพย์ที่เขาจะตัดสินใจได้อย่างเพียงพอทำให้ตัดสินใจเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นการป้องกันการฉ้อฉลหลักทรัพย์ด้วย จึงกำหนดให้มีการขออนุญาต และยื่นแบบแสดงรายการและร่างหนังสือชี้ชวนต่อสำนักงาน ก.ล.ต. นอกจากนี้บริษัทที่ออกหลักทรัพย์จะต้องจัดทำและส่งงบการเงินและรายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัท เช่น งบการเงินรายไตรมาส งบการเงินประจำงวดการบัญชีที่ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็นแล้วต่อสำนักงาน ก.ล.ต. รวมไปถึงต้องรายงานเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือหลักทรัพย์หรือต่อการตัดสินใจลงทุน เช่น บริษัทประสบความเสียหายอย่างร้ายแรง เป็นต้น

ในประเทศสหรัฐอเมริกา The Securities Act of 1933 กำหนดให้พันธบัตรเทศบาลได้รับชกเว้น ไม่ต้องตกอยู่ภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลดังเช่นหลักทรัพย์เอกชน นอกจากนี้คณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์พันธบัตรเทศบาล ไม่มีอำนาจในการกำกับดูแลการเปิดเผยข้อมูลของผู้ออกพันธบัตรเทศบาลโดยตรง อย่างไรก็ตามคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์พันธบัตรเทศบาลได้วางหลักเกณฑ์ให้นายหน้าผู้ค้าต้องเปิดเผยข้อมูลที่แท้จริงโดยข้อมูลดังกล่าวนี้ต้องได้รับจากผู้ออกพันธบัตรจึงแสดงให้เห็นว่าผู้ออกพันธบัตรถูกบังคับโดยอ้อมให้ทำการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอนั่นเอง ปัจจุบันมีความพยายามจากหลาย ๆ หน่วยงานในการเรียกร้องให้ผู้ออกพันธบัตรเทศบาลเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ออกพันธบัตรและรายงานทางการเงินผลการดำเนินการต่อสาธารณชนอย่างเต็มที่เพื่อประโยชน์ของผู้ลงทุนหรือผู้ที่สนใจทั่วไป ในการรับทราบข้อมูลอันสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุน

การออกพันธบัตรเทศบาลในประเทศไทยผู้ออกพันธบัตรเทศบาลควรจัดทำและจัดส่งงบการเงิน รายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและรายงานประจำปี โดยมีผู้สอบบัญชีที่คณะกรรมการ ก.ล.ด. ให้ความเห็นชอบได้ตรวจสอบแล้ว รวมไปถึงรายงานความคืบหน้าของโครงการที่เทศบาลระดมเงินทุนไปใช้จ่ายต่อสำนักงาน ก.ล.ด. ตามหลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการที่คณะกรรมการ ก.ล.ด. ประกาศกำหนดเพื่อให้สาธารณะชนได้ทราบถึงฐานะการเงิน ผลการดำเนินการในปัจจุบันและความคืบหน้าในโครงการของเทศบาลอันจะมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนและเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจว่าจะได้ชำระหนี้คืน

ในกรณีที่สำนักงาน ก.ล.ด. เห็นว่าเอกสารหรือรายงานที่เทศบาลจัดส่งมีข้อมูลไม่ครบถ้วนหรือมีข้อความคลุมเครือไม่ชัดเจนหรือมีกรณีอื่นใดที่จะมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือพันธบัตรหรือต่อการตัดสินใจลงทุน สำนักงาน ก.ล.ด. ควรที่จะมีอำนาจเรียกให้เทศบาลรายงานหรือ ส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมหรือชี้แจงเพิ่มเติม เพื่อให้การเปิดเผยข้อมูลถูกต้องตามความเป็นจริงและชัดเจน

นอกจากหลักการในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลแล้ว มาตรการคุ้มครองผู้ลงทุนในพันธบัตรเทศบาลควรกำหนดความรับผิดชอบของผู้ออกพันธบัตรเทศบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งความรับผิดทางแพ่งและความรับผิดทางอาญา

ในประเทศสหรัฐอเมริกามีมาตรการคุ้มครองผู้ลงทุนโดยกำหนดความผิดสำหรับผู้ออกพันธบัตรเทศบาลและผู้รับประกันการจัดจำหน่าย หากมีการละเว้นไม่เปิดเผยข้อเท็จจริง หรือเปิดเผยข้อมูลอันเป็นเท็จใน Official Statement¹⁵ โดยผู้ได้รับความเสียหายสามารถฟ้องเรียกค่าเสียหายได้ นอกจากนี้นายหน้าผู้ค้าพันธบัตรเทศบาลจะต้องตกอยู่ภายใต้บทบัญญัติว่าด้วยการป้องกันการกระทำอันเป็นการฉ้อโกงโดยถือเป็นการผิดหากมีการฉ้อโกงไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ๆ ในการซื้อหรือขายพันธบัตรเทศบาล

¹⁵ The Securities Act of 1933 Section 17, 17(a)

สำหรับการออกพันธบัตรเทศบาลในประเทศไทย ควรมีมาตรการ
คุ้มครองผู้ลงทุน โดยกำหนดความรับผิดชอบทางแพ่ง ในกรณีที่แบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอ
ขายหลักทรัพย์ และหนังสือชี้ชวนมีข้อความหรือรายงานที่เป็นเท็จ หรือขาดข้อความที่
ควรต้องแจ้งในสาระสำคัญโดยบุคคลที่ซื้อพันธบัตรจากเทศบาลมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหาย
จากเทศบาลได้ และควรกำหนดให้ผู้จัดทำนายหลักทรัพย์ ผู้สอบบัญชี ที่ปรึกษาทางการเงิน
ซึ่งจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ลงลายมือชื่อรับรองข้อมูลในแบบแสดงรายการ
ข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ และผู้บริหารเทศบาลซึ่งลงลายมือชื่อไว้ในแบบแสดงรายการ
ข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และหนังสือชี้ชวน รับผิดชอบร่วมกับเทศบาลด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์
ได้ว่าตน ไม่มีส่วนรู้เห็นหรือ โดยตำแหน่งหน้าที่ตน ไม่อาจล่วงรู้ถึงความแท้จริงของข้อมูล

นอกจากนี้ควรกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดต่อไปนี้

1. การเสนอขายพันธบัตรเทศบาลต่อประชาชนหรือบุคคลใด ๆ โดยมีได้ยื่น
แบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวนต่อสำนักงาน ก.ล.ต.
2. การเสนอขายพันธบัตรเทศบาลต่อประชาชนหรือบุคคลใด ๆ ก่อนที่แบบ
แสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ และหนังสือชี้ชวนมีผลใช้บังคับ
3. การแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งใน
แบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์หรือร่างหนังสือชี้ชวน
4. การไม่จัดทำและจัดส่งงบการเงินและรายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผล
การดำเนินงาน หรือไม่รายงานเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่มีหรือจะมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์
ของผู้ถือพันธบัตรเทศบาล หรือต่อการตัดสินใจในการลงทุน หรือต่อการเปลี่ยนแปลงใน
ราคาของพันธบัตร
5. การไม่รายงานผลการขายหลักทรัพย์

การกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการออกและเสนอขาย
พันธบัตรเทศบาลเกรงกลัวต่อโทษและไม่กล้ากระทำความผิดอันจะทำให้ผู้ลงทุน ได้รับความ
คุ้มครองอย่างเต็มที่

4.4 การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เทศบาลสามารถระดมทุนโดยผ่านตลาดทุนได้

4.4.1 พระราชบัญญัติเทศบาล

หลักการของพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายที่กล่าวถึงการจัดตั้งการบริหารงานและการดำเนินงานของเทศบาลเพื่อทำหน้าที่ในการเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีส่วนสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น การดำเนินกิจการของเทศบาลมีแหล่งเงินได้จากภาษีอากร เงินอุดหนุนจากรัฐ รายได้จากค่าธรรมเนียม เทศพาณิชย์ การระดมทุนโดยการออกพันธบัตรตามแต่จะมีกฎหมายให้อำนาจ และเงินกู้ยืม เมื่อการดำเนินงานตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดมีความต้องการเงินลงทุนเพิ่ม เพื่อใช้ในโครงการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งต้องใช้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูง การแก้ไขปัญหาในส่วนนี้จึงหันมาพิจารณาแนวทางของการหาเงินทุนจากด้านอื่นที่ไม่ได้จากรัฐเป็นส่วนใหญ่เหมือนในอดีต ประกอบกับการระดมทุนในตลาดทุนสามารถเป็นแหล่งเงินทุนระยะยาวแต่มีต้นทุนต่ำแก่เทศบาลได้ ซึ่งพระราชบัญญัติเทศบาลเองก็ได้ให้อำนาจเทศบาลสามารถออกหลักทรัพย์มาระดมทุนได้ กล่าวคือ ให้เทศบาลสามารถออกพันธบัตรได้ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้ แต่ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายใดที่กำหนดหลักเกณฑ์การออกพันธบัตรเทศบาลไว้เลย ดังนั้นจึงสมควรมีการกำหนดกฎหมายซึ่งให้อำนาจเทศบาลในการออกพันธบัตร โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องคุณสมบัติของเทศบาลที่สามารถออกพันธบัตรได้ เช่น รายได้ของเทศบาล ความสามารถในการก่อหนี้ บุคลากร ประวัติการกู้ยืม เป็นต้น ผู้อนุมัติการออกพันธบัตรเทศบาล และขอบเขต วงเงินการออกพันธบัตร

นอกจากนี้ควรมีการแก้ไขระบบการบัญชีของเทศบาลให้เป็นระบบการบัญชีซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป โดยกำหนดให้มีการสอบบัญชีโดยผู้สอบบัญชีเพื่อให้ประชาชนผู้สนใจลงทุนในพันธบัตรเทศบาลสามารถตรวจสอบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของเทศบาลได้ง่าย และสอดคล้องกับการระดมทุนในตลาดทุน ซึ่งมีระบบการเปิดเผยฐานะการเงินตามระบบการบัญชีซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป และผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชี ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ก.ล.ด. ทั้งสิ้น

4.4.2 พระราชบัญญัติรายได้เทศบาล พ.ศ. 2497

การออกพันธบัตรเทศบาลนั้น เทศบาลจะต้องมีความพร้อมทางด้าน รายได้เพียงพอที่จะชำระเงินต้นและดอกเบี้ยพันธบัตรได้ การเพิ่มพูนรายได้ให้กับเทศบาล สามารถทำได้โดยการเพิ่มแหล่งรายได้ใหม่ให้กับท้องถิ่น โดยการปรับปรุงให้มีการจัดเก็บ ชนิดและประเภทภาษีหรือค่าธรรมเนียมใหม่ เช่น ภาษีประเมินพิเศษ ซึ่งเป็นภาษีที่ประชาชน ผู้ได้รับผลประโยชน์จากการที่เทศบาลตัดถนนหรือทำระบบระบายน้ำผ่านที่ดิน บ้าน อาคาร ของตน การโอนอำนาจการจัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมจากทรัพยากรธรรมชาติให้ เทศบาลมีอำนาจจัดเก็บเป็นรายได้ของตนเอง นอกจากนี้การปรับปรุงบรรดารายได้ของ เทศบาลตามที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่ว่าจะเป็นอัตราภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับต่าง ๆ ที่เทศบาลดำเนินการจัดเก็บอยู่ในปัจจุบันให้ทันกับสภาพทางเศรษฐกิจ หรือค่าของเงินในปัจจุบัน โดยแก้ไขเปลี่ยนแปลงใหม่ให้สูงขึ้นและลดค่าบริการจัดเก็บ สำหรับภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีสุราและภาษีสรรพสามิตลดลงจากเดิม รวมไปถึง ปรับปรุงหลักเกณฑ์ จัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ โดยใช้แหล่งกำเนิดภาษี

การปรับปรุงกฎหมายรายได้ของเทศบาลเพื่อให้เทศบาลมีรายได้เป็น จำนวนมากนั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาล เมื่อ เทศบาลมีรายได้เพิ่มขึ้น ความสามารถในการก่อหนี้ ความสามารถในการชำระหนี้ก็จะเพิ่มสูง ขึ้น ประชาชนผู้ลงทุนในพันธบัตรเทศบาลก็จะมี ความมั่นใจในพันธบัตรนั้นทำให้พันธบัตร เทศบาลได้รับความนิยมนั้นจะส่งผลดีต่อการจัดสร้างโครงการพื้นฐานต่างๆ ที่เทศบาลระดม ทุนมาเพื่อให้บริการประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.4.3 พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

เป็นกฎหมายที่ออกมากำหนดกฎเกณฑ์ จัดระเบียบการออกหลักทรัพย์ มาเสนอขายต่อประชาชนโดยมีการกำหนดประเภทของหลักทรัพย์ ผู้ออกหลักทรัพย์ซึ่งอยู่ ภายใต้อำนาจของกฎหมายฉบับนี้ หลักเกณฑ์ขออนุญาตออกและเสนอขายหลักทรัพย์ การ เปิดเผยข้อมูล และการนำหลักทรัพย์เข้าซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ซึ่งเป็นตลาดรอง โดย กำหนดให้มีองค์กรกำกับดูแลตามกฎหมาย คือ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์

และตลาดหลักทรัพย์ เพื่อให้การออกและเสนอขายหลักทรัพย์ทั้งในตลาดแรกและตลาดรองมีความเป็นธรรม โปร่งใส และคุ้มครองประชาชนผู้ลงทุนให้มากที่สุด

โดยที่กฎหมายฉบับนี้มีความประสงค์จะสนับสนุนให้มีการระดมทุนโดยตรงจากประชาชน โดยการออกและเสนอขายหลักทรัพย์เพื่อนำไปใช้ดำเนินกิจการ อันจะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาตลาดทุน หากเทศบาลประสงค์ที่จะระดมทุนจากประชาชน นอกจากเทศบาลจะต้องปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์บางประการแล้ว การแก้ไขกฎเกณฑ์บางอย่างเพื่ออำนวยความสะดวกให้เทศบาลสามารถระดมทุนได้ หรือกำหนดกฎเกณฑ์บางอย่างเกี่ยวกับการระดมทุนของเทศบาลให้ชัดเจน จะช่วยส่งเสริมการระดมทุนเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุนที่จะนำไปพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงสมควรมีการแก้ไขกฎหมายฉบับนี้ดังมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ความหมายของหลักทรัพย์

พันธบัตรเทศบาลไม่ถือเป็นหลักทรัพย์ตามบทนิยามในมาตรา 4 ดังนั้น จึงสมควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 4 โดยกำหนดให้พันธบัตรเทศบาลเป็นหลักทรัพย์หรือให้คณะกรรมการ ก.ล.ด. ประกาศกำหนดให้พันธบัตรเทศบาลเป็นหลักทรัพย์ อันจะทำให้พันธบัตรเทศบาลอยู่ภายใต้ระบบการระดมทุนตามพระราชบัญญัตินี้ และสามารถนำเข้าไปซื้อขายเปลี่ยนมือได้ในชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ ซึ่งกำหนดให้มีการรับตราสารหนี้ที่ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน อันจะทำให้พันธบัตรเทศบาลมีสภาพคล่องและได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้น

ผู้ออกหลักทรัพย์

มาตรา 4 ได้กำหนดนิยามคำว่า “บริษัท” ซึ่งสามารถออกและเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนโดยอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยหมายความถึงบริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด และให้หมายความถึงนิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจเท่านั้น ไม่ได้หมายความรวมถึงเทศบาลด้วย ดังนั้น จึงสมควรมีการแก้ไขบทนิยามคำว่า “บริษัท” ในมาตรา 4 ให้หมายความรวมถึงเทศบาลหรือกำหนดนิยามคำว่า “เทศบาล” ให้สามารถเป็นผู้ออกและเสนอขายหลักทรัพย์ได้

การออกและเสนอขายหลักทรัพย์

บทบัญญัติในเรื่องการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน ไม่ได้กำหนดถึงหลักเกณฑ์การออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาล และยังไม่มียกเว้นให้ การออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาล ไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้

ดังนั้น จึงสมควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด 3 ในเรื่องการเสนอขายหลักทรัพย์ ต่อประชาชน ในมาตรา 65 โดยกำหนดให้เทศบาลต้องยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวนต่อสำนักงาน ก.ล.ด. กำหนดรายละเอียดของแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายพันธบัตรเทศบาลเป็นการเฉพาะ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้แทนผู้ถือพันธบัตรเทศบาล รายละเอียดของสัญญาแต่งตั้งผู้แทนผู้ถือพันธบัตรและอำนาจหน้าที่ของผู้แทนพันธบัตร แก้ไขมาตรา 74 โดยกำหนดหลักเกณฑ์การยื่นขอแก้ไขเพิ่มเติมรายการหรือข้อมูลที่ได้ยื่นไว้ต่อสำนักงาน ก.ล.ด. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 77 โดยกำหนดหลักเกณฑ์การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการเสนอขายพันธบัตรเทศบาลก่อนวันที่แบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวนมีผลใช้บังคับ

นอกจากนี้ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 81 โดยกำหนดหลักเกณฑ์การรายงานผลการขายพันธบัตรเทศบาลต่อสำนักงาน ก.ล.ด. ด้วย

องค์กรกำกับดูแล

พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ก.ล.ด. ในการกำกับดูแลการออกและเสนอขายพันธบัตรเทศบาล ดังนั้น จึงสมควรมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ก.ล.ด. ในการกำกับดูแลการระดมทุนโดยการออกพันธบัตรเทศบาลในลักษณะเดียวกับการกำกับดูแลหลักทรัพย์อื่น ๆ

มาตรการคุ้มครองผู้ลงทุน

มาตรการคุ้มครองผู้ลงทุนตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลโดยการยื่นงบการเงินและรายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานรวมไปถึงการรายงานเมื่อเกิดกรณีใด ๆ ที่มีหรือจะมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของ

ผู้ถือหลักทรัพย์หรือต่อการตัดสินใจลงทุนหรือต่อการเปลี่ยนแปลงในราคาของหลักทรัพย์
นอกจากนี้บทบัญญัติในเรื่องความรับผิดชอบทางแพ่งและความรับผิดชอบทางอาญาก็ไม่
ได้กำหนดถึงความรับผิดชอบของเทศบาล

ดังนั้น จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมหมวด 2 ส่วนที่ 5 ในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลและ
ผู้สอบบัญชีโดยกำหนดหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลของเทศบาลเป็นการเฉพาะ โดยให้เทศบาล
มีหน้าที่จัดส่งงบการเงินและรายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน รวมไปถึง
การรายงานเมื่อเกิดกรณีใด ๆ ที่มีหรือจะมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือหุ้นบัตร
เทศบาล หรือต่อการตัดสินใจลงทุนในพันธบัตรเทศบาล ที่สำคัญควรมีการกำหนดความรับผิด
ทางแพ่งของเทศบาลในกรณีที่แบบแสดงรายการข้อมูลเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือ
ชี้ชวนมีข้อความหรือรายการที่เป็นเท็จหรือขาดข้อความที่ควรต้องแจ้งในสาระสำคัญ และ
กำหนดความรับผิดทางอาญาในกรณีที่เทศบาลไม่ยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขาย
หลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวน เสนอขายพันธบัตรเทศบาลก่อนที่แบบแสดงรายการข้อมูล
การเสนอขายหลักทรัพย์และร่างหนังสือชี้ชวนมีผลใช้บังคับ แสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือ
ปกปิดข้อความที่ควรบอกให้แจ้งในแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์และร่าง
หนังสือชี้ชวน ไม่จัดทำและจัดส่งงบการเงินและรายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการ
ดำเนินงาน รวมไปถึงไม่ได้รายงานผลการขายพันธบัตรเทศบาล

4.4.4 ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง ข้อกำหนด ที่ออกตามพระราช
บัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายลำดับรองที่ออกตามพระ
ราชบัญญัติฉบับนี้ ประกาศเหล่านี้เท่าที่ออกและมีบทบัญญัติที่มีผลต่อการระดมทุนในตลาด
ทุน เช่น ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เกี่ยวกับการยื่นและการ
ขกเว้นการยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธี
การรายงาน การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทที่ออก
หลักทรัพย์ และแบบร่างหนังสือชี้ชวน เนื่องจากหลักเกณฑ์ต่างๆ เหล่านี้ยังไม่มีกำหนด
ถึงการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ของเทศบาลในการยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลและร่าง
หนังสือชี้ชวน รวมไปถึงการเปิดเผยฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของเทศบาลแต่
อย่างไร และไม่ปรากฏว่ามีการบัญญัติยกเว้นกฎหมายในส่วนหลักเกณฑ์ดังกล่าวด้วย

นอกจากนี้ในส่วนของตลาดรอง ได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการระดมทุนในตลาดทุน ได้แก่ ข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการเกี่ยวกับการรับและเพิกถอนหลักทรัพย์จดทะเบียน เนื่องจากหลักในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้ การที่จะนำหลักทรัพย์มาซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์จะต้องเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน ประกอบกับปัจจุบันยังไม่มีหลักเกณฑ์ในส่วนการรับหลักทรัพย์ที่เทศบาลสามารถออกได้ คือ พันธบัตรเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนแต่อย่างใด การกำหนดกฎเกณฑ์ไว้ให้ชัดเจนจะเป็นสิ่งที่ จะบอกถึงหน้าที่ของเทศบาล ในการที่จะทำให้หลักทรัพย์ของตัวเองเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน เพื่อสามารถซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ได้ และไม่ปรากฏว่ามีการบัญญัติยกเว้น กฎหมายในส่วนของกาจดทะเบียนหลักทรัพย์เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน หรือการอนุญาต ให้หลักทรัพย์ประเภทพันธบัตรซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์

ดังนั้น จึงสมควรแก้ไขข้อบังคับดังกล่าวในส่วนของนิยามของผู้ยื่น คำขอให้หมายความถึงเทศบาล กำหนดพันธบัตรเทศบาลให้เป็นหลักทรัพย์ที่อาจยื่นคำขอให้ ตลาดหลักทรัพย์รับเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนได้ และกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการรับ พันธบัตรเทศบาลเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย